

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Samhällsvetenskaplig miljöforskning vid Åbo Akademi

Hermanson, Ann-Sofie; Joas, Marko; Tynkkynen, Nina

Published in:
Yhteiskuntatieteellinen ympäristötutkimus

Published: 01/01/2024

Document Version
Final published version

Document License
CC BY-NC-ND

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Hermanson, A.-S., Joas, M., & Tynkkynen, N. (2024). Samhällsvetenskaplig miljöforskning vid Åbo Akademi: Från institutionell analys till governance. In M. Santaoja, E. B., R. Sairinen, L. Peltonen, P. Heikkurinen, & C. Casi (Eds.), Yhteiskuntatieteellinen ympäristötutkimus: Monitieteisen alan muotoutuminen Suomessa 1994–2024 (pp. 123-131). Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seura. <https://edition.fi/yhys/catalog/view/1097/1109/4120-1>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

ANN-SOFIE HERMANSON, MARKO JOAS &
NINA TYNKKYEN

Samhällsvetenskaplig miljöforskning vid Åbo Akademi

FRÅN INSTITUTIONELL ANALYS
TILL GOVERNANCE

Satsningarna på miljöforskningen och -undervisningen vid Åbo Akademi tecknas av författarna med egna publikationer, projekt-engagemang och forskningssamarbeten. Litteraturförteckningen ger därmed exempel på vår utveckling i tematik, omfattning och fokusering. Verksamhetsförutsättningarna och strukturerna för en samhällsvetenskaplig miljöforskning var tidigt på plats, varefter perioder med både mera och mindre finansiering kan urskiljas. I dagsläget är miljöprofileringen igen betydande och utgör ett av Åbo Akademis styrkeområden.

DE TIDIGA ÅREN: ANALYS AV KAPACITETSBYGGET I NORDEN — BALTIKUM — EUROPA

Ordspråket "Många bäckar små gör en stor å" är beskrivande för de tidiga satsningarna inom miljöforskning och -undervisning vid Åbo Akademi. Miljöfrågor, utmaningar och problem uppmärksammades inom många olika läroämnen. Utblickar och referenser gjordes naturligt och ständigt västerut på grund av Åbo Akademis särskilda ansvar för det svenska i Finland. Och FN:s första miljökonferens i Stockholm 1972 (*Human Environment*) hölls ju nästan på hemmaplan, vilket väckte stort intresse i samhället i allmänhet och inom vetenskapen i synnerhet. Kompetensutvecklingen på miljöområdet krävde utredningar, vetenskapliga rapporter och analyser från olika samhällsområden, inkluderande kunskap om politik- och förvaltningslösningar. Det engagemang som enskilda lärare och forskare visade gav sedan ringar på vattnet. Forskning och undervisning gick hand i hand. Helt nya kurser med miljöfokus utformades och existerande kurser uppdaterades med aktuella miljöperspektiv för att möta studerandenas ökande intresse för miljö- och samhällsfrågor.

Environmental social science research at Åbo Akademi

Environmental social scientific research at Åbo Akademi University started in the late 1980s with the incorporation of environmental issues into several subjects. In the field of education, the minor subject of environmental studies with coordinated courses from different faculties was started in 1991. In research, the focus was on the production of knowledge about political and administrative solutions to environmental problems. International developments including Finland's EU membership in 1995 accelerated policy development and enabled larger European research projects with the participation of researchers from Åbo Akademi. Early international projects focused on local sustainability efforts, whereas later ones emphasized dialogue and knowledge transfer. In recent years, Åbo Akademi has specialized in governance research particularly within the Baltic Sea region, highlighting a comparative approach. Currently, environmental social scientific research at Åbo Akademi emphasizes interdisciplinary collaboration, engagement with stakeholders, and the integration of various disciplinary perspectives to understand the dynamics of environmental policy and governance.

NESS-konferensdeltagare vid Åbo Akademi
juni 2024. Foto: Emma Björkqvist.

Hösten 1989 tog Studentkåren initiativ till att dessa kurser skulle bilda en tvärvetenskaplig biämneshet, och ämnet Miljökunskap med koordinerade kurser från olika fakulteter inleddes 1991. Här var också det samhällsvetenskapliga fakultetsområdet aktivt med och erbjöd kurser i miljöpolitik, lokal miljöförvaltning, miljö rätt samt miljösociologi. En överblick av ämnes- och metodbredden i miljöforskningen vid Akademien i slutet av 1990-talet dokumenterades i boken *Från teknik till etik – Miljöförståelse i universitetsperspektiv* (se bl.a. Joas 2001a; Hermanson 2001).

Statskunskap och offentlig förvaltning, båda ämnena med en utpräglad empirisk, komparativ och förklarande ansats, gav en utmärkt grund för den spirande miljöforskningen.

Ämnena vid Åbo Akademi är små med ett fåtal anställda, vilket samtidigt betyder att avståndet till angränsande ämnen och kollegor är mycket kort. Samarbeta över ämnesgränserna har därmed varit en självklar sak som präglat forskningen såväl tematiskt som metodmässigt. Statskunskap och offentlig förvaltning, båda ämnena med en utpräglad empirisk, komparativ och förklarande ansats, gav en utmärkt grund för den spirande miljöforskningen. Frågeställningen blev vad som krävs av ett samhälle, eller av länder, för att en framgångsrik miljöpolitik ska utvecklas. Teoribildningen kring kapacitetsbygge på miljöområdet och identifieringen av grundläggande steg i institutionaliseringen av miljöfrågor ledde fram till studier av framväxten av gröna partier (Hermanson 1999; 2004), förvaltningsstrukturer och policy-modeller (Joas & Hermanson 1999). När tvärvetenskap och behovet av gränsöverskridande miljöforskning lyftes fram i Finland samverkade redan ÅA-forskarna i internationella och framför allt nordiska nätverk. Inkörsporsten var Nordiska ministerrådets *Nordic Environmental Research Programme (NERP)* 1993–1997 med det Nordiska miljöprojektet *Environmental Politics in the Nordic Countries: Policy, Organisation, Efficiency*, där unga forskare från

statskunskap (Ann-Sofie Hermanson) och offentlig förvaltning (Marko Joas) fick en framträdande plats. Projektet genomfördes av statsvetenskapliga institutioner från Århus, Göteborg, Örebro, Bergen och Åbo, alla med långa anor av samarbete, och det resulterade i grundläggande böcker såsom *Governing the Environment* (se Hermanson & Joas 1996), *The Nordic Environments* (Joas & Hermanson 1999) och tre doktorsavhandlingar (Kettunen 1998; Joas 2001b; Hermanson 2006). Dessa första avhandlingar inom samhällsvetenskaplig miljöforskning vid Åbo Akademi hade policybetoning inom ämnet offentlig förvaltning och mera politikbetoning inom ämnet statskunskap.

Teckningarna av Johanna Liljekvist (numera Fredenberg) ingick i boken *Från teknik till etik* (2001). Vi är tacksamma att få återpublicera dem här.

Internationella projektsamarbeten medförde ett nytt sätt att arbeta. Forskningen skalades upp och den projektbaserade, externt finansierade forskningen tog över. Nationell finansiering från Finlands Akademi, ministerier och olika stiftelser och samfund möjliggjorde t.ex. en utvidgning av det nordiska jämförande perspektivet till Östersjöområdet. *Governing the Common Sea – Changing Mode of Governance in the Baltic Sea Region (GOVCOM)* 2003–2005 stod för det samhällsvetenskapliga inslaget i *the Finnish Baltic Sea Research Programme (BIREME)*. Här fick forskarna nya kontaktytor mot Baltikum (Joas et al. 2007; Joas et al. 2008; Hermanson et al. 2017). Regionens miljöpolitik studerades ur ett multiaktörs- och flernivåstyrningsperspektiv, anpassningsbart till olika kontexter, som samtidigt gav en refe-

rensram för empirisk forskning på olika nivåer. Vi återkommer till detta forskningsspår längre fram.

Samhällsutvecklingen efter milstolpen Brundtland-rapporten 1987 och Sovjetunionens fall ändrades framåtanda och nya policy-öppningar, inte minst i fråga om miljöpolitik och hållbar utveckling. På utbildningssidan förstärktes också samarbetet mellan universiteten i länderna kring Östersjön efter kalla krigets slut. Det ökade intresset för Östersjöns tillstånd och miljömässiga helhet ledde fram till en gemensam målsättning att utveckla och erbjuda utbildning för en bärkraftig utveckling vid universiteten i Östersjöregionen. *Baltic University Programme (BUP)* inledde verksamheten 1991, och inkluderade utöver kuststaterna Sverige, Finland, Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Danmark och Norge även länderna Vitryssland, Ukraina, Slovakien och Tjeckien som delvis ingår i Östersjöns tillrinningsområde. För miljöforskningen och -undervisningen vid de olika universiteten var samarbetet över historiska, politiska och kulturella gränser viktigt. Uppsala universitet i Sverige blev koordinator för BUP, och Åbo Akademi nationell koordinator för verksamheten i Finland (<https://bup.fi>).

Baltic University Programme (BUP) inledde verksamheten 1991, och inkluderade utöver kuststaterna Sverige, Finland, Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Danmark och Norge även länderna Vitryssland, Ukraina, Slovakien och Tjeckien som delvis ingår i Östersjöns tillrinningsområde.

FN:s globala miljökonferens i Rio de Janeiro 1992 (*Environment and Development*) innebar snabb policyutveckling och institutionalisering i västliga demokratier inom dessa relativt nya policysektorer. Jämförande forskning mellan länder, regioner och städer behövdes i allt högre grad för att förstå utvecklingen och dess följder, eftersom policy och praxis både skapas och implementeras på oli-

ka nivåer (Hermanson & Jahn 1998). Att Finland blev EU-medlem 1995 möjliggjorde också medverkan i europeiska samarbetsprojekt i större skala än tidigare. Åbo Akademi var partner i det av Aarhus universitet ledda europeiska projektet (*SEER-programmet* 1995–1997) där de nya medlemsstaternas miljöpolitik granskades, en analys som lyfte fram förutsättningar för framgångsrik miljöpolitik på nationell nivå i Europa (se Joas 1997).

Teoriutvecklingen, baserad på empiriska resultat, betonade dock att samhället i sin helhet måste införlivas i utformningen av miljöpolitiken genom det bredare konceptet hållbar utveckling, i linje med Rio-konferensens betoning av den lokala nivåns betydelse för policybygget och lokalagenda 21 konceptet. För Åbo Akademi innebar detta att ämnet offentlig förvaltning, med långvarig komparativ kommunforskning, under slutet av 1990-talet fick en framträdande roll inom forskning kring lokal miljöpolitik och -förvaltning. Utvecklingen av miljöförvaltningen och den lokala nivåns policyansatser för en hållbar utveckling i Finland stod således i fokus i flera externt finansierade projekt, med finansiering från Miljöministeriet (*KESTY-programmet*), Kommunförbundet, *KAKS* och *SLS*, utöver insatser från Åbo Akademi. Inom ramen för detta utfördes tre survey-undersökningar åren 1994, 1998 och 2004, som alla nådde hela kommunfältet i Finland där den lokala institutionaliseringsgraden av miljöpolitiken analyserades i detalj.

**MOT EN KOMPARATIV, EMPIRISK FORSKNING
PÅ EUROPEISK NIVÅ**

Delvis parallellt med den empiriska forskningen i Finland utvecklades också en ny europeisk empirisk komparativ forskningsinriktning, finansierad genom flera externa forskningsprojekt, huvudsakligen från Europeiska kommissionens 5–7:e ramprogram. Projekten byggde på samarbete mellan universitetspartners (i första hand Åbo Akademi/offentlig förvaltning och Sustainable Cities Research Institute at Northumbria University) och policyutvecklade nätverk (i första hand Union of the Baltic Cities och ICLEI – Local Governments for Sustainability).

Till en början var fokus att skapa verktyg för städer och kommuner/regioner att kunna genomföra gedigna och jämförbara självvärderingar av deras hållbarhetsarbete i LASALA – Local authorities' self-assessment of local Agenda 2000–2001 och nationellt i LASALA/KESTY (Miljöministeriet) – European uudet urbaanit hallintomallit 2001–2003. I ett senare för tidsperioden ambitiöst projekt överfördes och automatiserades evalueringsverktyget till internet, LASALA ONLINE – Local Agenda 21 Self-Assessment for Local Authorities On-Line 2002–2004 (Joas 2001b; Joas & Grönholm 2001; 2004; Joas et al. 2005).

Evaluering av städer – med tillgängliga komparativa och jämförbara data över Europa – drev inriktningen mot att utveckla verktyg för att förbättra städernas och kommunernas möjligheter till effektiv politik för hållbar utveckling, genom projekt såsom STATUS – Sustainability Tools and Targets for the Urban Thematic Strategy och ACTOR – Aalborg Commitments Tools and Resources (EC 6 th FP åren 2004–2007). Dessa projekt syftade dels till att öka förståelsen för hur man på olika policynivåer (dock främst lokalt) kan skapa förutsättningar för effektiv miljö- och hållbarhetspolitik, dels att sprida resultaten till städer och kommuner (slutanvändarna) och förmedling av god praxis.

**TEORI- OCH METODUTVECKLING MOT DJUPARE
GOVERNANCEANALYS**

Dessa komparativa projekt resulterade inte enbart i kunskapsöverföring till praktiker utan även i teoretiska bidrag inom governanceforskningen. De hjälpte att bättre förstå mekanismerna för och dynamiken inom funktionell och effektiv miljö- och hållbarhetspolitik och var gränserna för styrningen finns (se Eckerberg & Joas 2004). Att lösa

sådana problem – som idag skulle kallas för lömska (*wicked*) – innebär ofta att samhällen och individer behöver välja bort något invariant och därmed tryggt. Motståndet kan vara stort och svårt att bemästra utan policyprocesser som bygger på dialog, inlärning och gradvis genomförande. Politiken behöver utformas så att styrningen sker stegvis, med olika instrument som styr beteende mot önskat håll, som komplement till påbud och förbud som kan väcka mera reaktioner.

**Den komparativa ansatsen
möjliggjorde en ny empirisk
inriktning inom den samhälls-
vetenskapliga miljö- och hållbarhets-
forskningen vid Åbo Akademi:
En tvärvetenskaplig Östersjö- och
havsområdesforskning.**

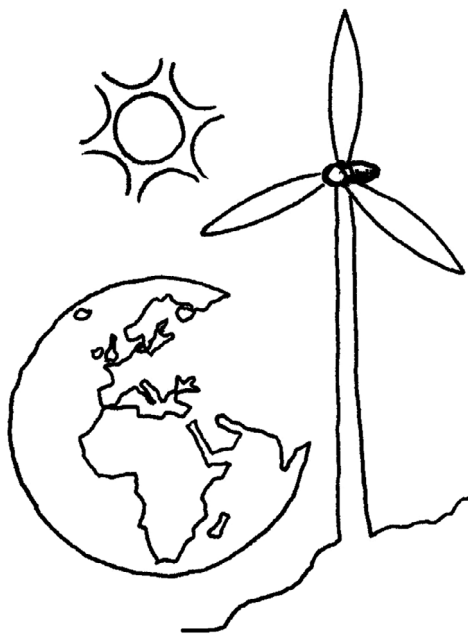
Det mest ambitiösa projektet för teoriutveckling var DISCUS – Developing institutional and social capacity for urban sustainability (EC 5th FP 2001–2004) med en kvantitativ (enkät) och kvalitativ (on-site intervjuer) analys av 40 europeiska städer. Resultaten visade att dialog mellan förvaltning, politik och medborgare är bästa sättet att tackla svåra policymålsättningar (se Evans et al. 2005; 2006). Ett tvärvetenskapligt finskt projekt som nyttjade motsvarande analysram, men med tydligare fokus på miljöpolitikens olika nivåer i Finland var EMLE – Effective Environmental Management (Finlands Akademi 2005–2008). Ett senare europeiskt projekt PRIMUS – Policies and Research for an Integrated Management of Urban Sustainability (EC, 7th FP 2009–2010) analyserade närmare kunskapsöverföringen mellan forskning och praktik inom utvalda europeiska städer genom fallstudier (se Joas et al. 2014).

Den komparativa stadsforskningen har senare innefattat ytterligare forskningsprojekt inom temaområden såsom klimatpolitik bl.a. FairAD – Climate Change Adaption in Metropolitan Regions (se Grönholm 2013), hållbarhet (URMI: Urbanization, Mobilities and Immigration, WP2: Sustainability) och deltagandeprocesser (se t.ex. Geissel & Joas 2013).

MOT NYA HORISONTER GENOM TEORIUTVECKLINGEN

Den komparativa ansatsen möjliggjorde en ny empirisk inriktning inom den samhällsvetenskapliga miljö- och hållbarhetsforskningen vid Åbo Akademi: En tvärvetenskaplig Östersjö- och havsområdesforskning. Frågor kring styrningsprocesser har här en särdeles stor aktualitet på grund av problembildernas komplexitet och många berörda aktörer. Åbo Akademis tvärvetenskapliga profileringsarbete har haft stor betydelse för hur verksamheten och inriktningen av den samhällsvetenskapliga miljöforskningen ser ut vid Åbo Akademi idag.

En regional, tvärvetenskaplig prägel förstärktes också av INTERARC: *Environmental threats and solutions* (finansierat av Maj and Tor Nessling Foundation och UKM 2007–2010), ett inledande projekt som genomfördes i samarbete mellan ämnen offentlig förvaltning, marinbiologi och etik vid Åbo Akademi (se t.ex. Bonsdorff et al. 2011). Konflikten mellan att skydda och att använda naturresurser kräver forskning ur flera synvinklar. Naturvetenskaplig forskning belyser problematiken, men kan inte ge lösningar på samhälls- eller individnivå, utan här behövs en bred samhällsvetenskaplig insats.

Den tvärvetenskapliga forskningen fortsatte till frågan hur flernivåstyrning, framför allt i miljöfrågor, fungerar – eller inte – inom Östersjöregionen genom projektet *BaltReg – Multi-level Regulation of the Baltic Sea Region* (Finlands Akademi 2015–2018),

Havet är ett konkret forskningstema, vilket underlättar skapandet av gemensamma projekt och perspektiv utan att tära på forskningens teoretiska ambition. Forskarna samarbetar över disciplinräns och även med kommuner, företag och privatpersoner.

ett samarbete mellan statsvetenskap och juridik. Granskningen gällde regulativa och andra styrningsmekanismer, en pågående diskussion om vilka typer av styrmedel som är mest lämpade för olika former av problem (se t.ex. Ringbom & Joas 2018; Ringbom 2018). Här breddades studien också till att uppmärksamma energisäkerhet som en aspekt av miljöproblematiken (Hermanson 2018).

En del av den komparativa forskningen har haft en klar internationell prägel kring klimatproblematik, framför allt hur klimatförändringen bör ses som en rättighetsfråga i Edward Camerons avhandling år 2016 (Cameron 2016). Den teoretiska styrningsproblematiken, det vill säga huruvida styrning ger de bästa resultaten, har även granskats av Sam Grönholm i ett flertal projekt och i doktorsavhandlingen 2020 (Grönholm 2020).

TVÄRVETENSKAPLIGA PROFILERINGSOMRÅDET HAVET

Samhällsvetenskaplig miljöforskning vid Åbo Akademi fick ett uppsving med profileringsstöd från Finlands Akademi som infördes vid mitten av 2010-talet. Sedan 2015 har Åbo Akademi profilerat sig på tre tvärvetenskapliga områden som alla täcker hållbarhetsaspekter på ett eller annat sätt. Havet, ett fjärde profileringsområde som inleddes hösten 2017, är dock den grupp som inkluderar flest forskare och projekt i samhällsvetenskaplig miljöforskning (www.abo.fi/havet). Profileringen möjliggjorde nya rekryteringar av tenure track professorer, med Nina Tynkkynen i samhällsvetenskaper, i augusti 2018. Professuren är den första vid Åbo Akademi med direkt inriktning på miljöstyrning och policy och är institutionellt placerad vid äm-

net offentlig förvaltning och offentligt ledarskap (statsvetenskap).

Profileringsområdet Havet baserar sig på tanken att modern havsforskning bedrivs inte bara av marinbiologer (Joas & Tynkkynen 2018; Dahlström 2023). Även samhällsvetare, jurister och ekonomer, bland annat, spelar en viktig roll när det gäller att hitta hållbara lösningar för hur vi kan leva tillsammans med våra hav (Tynkkynen et al. 2023a). Därför genomför Havet tvärvetenskaplig forskning om Östersjön och andra hav i samarbete mellan natur-, samhälls- och industriellekonomiska vetenskaper samt juridik. Detta samarbete grundar sig på en problembaserad ansats (Jetoo et al. 2022; Ringbom et al. 2023). Havet är ett konkret forskningstema, vilket underlättar skapandet av gemensamma projekt och perspektiv utan att tära på forskningens teoretiska ambition. Forskarna samarbetar över disciplingränser och även med kommuner, företag och privatpersoner.

Den samhällsvetenskapliga miljöforskningen inom Havet fokuserar särskilt på analys och evaluering av politiska och administrativa institutioners verksamhet och styrningsstrukturerna inom östersjöregionen i ett flernivåstyrningssystem där EU, HELCOM, kuststaterna och aktiva organisationer inom området ingår (Joas et al. 2022). Även om styrningen är rätt omfattande återstår många utmaningar. Ett stort problem är det osäkra geopolitiska läget och det faktum att alla Östersjöländer förutom Ryssland tillhör EU (Gänzle et al. 2023). För att kunna analysera denna problematik måste den samhällsvetenskapliga forskningen ha som mål att skapa en bättre förståelse för vad som händer i politiken, också utanför den omedelbara havsmiljön. Ett annat tema som är viktigt för samhällsvetenskapliga miljöforskare inom Havet är brett medborgerligt deltagande (engagemang), särskild i kontext av så kallad lokal kunskap. Syftet är att studera förhållanden och interaktioner mellan olika typer av kunskap och finna strategier för att inkludera allmänhetens synpunkter i olika processer på olika nivåer av styrning (Tynkkynen et al. 2023b).

Utöver Havet bedrivs samhällsvetenskaplig miljöforskning vid Åbo Akademi fortfarande särskilt inom statsvetenskap. Vi är inte många – universitetet är ju relativt litet och institutionerna och ämnena är små – men vi är aktiva. Samhällsvetenskaplig miljöforskning och undervisning vid

Åbo Akademi fokuserar idag på exempelvis följande frågor: Hur tar vi oss från de otaliga och olika sätten att definiera miljöproblem till realistiska och genomförbara lösningar och policier som säkerställer både naturens och människans välbefinnande, och som samtidigt är acceptabla och rättvisa (Sonck-Rautio et al. 2022)? Hur fungerar mekanismerna som styr vårt samhälle, och hur kan traditionella sektorgränser överskridas och dra nytta av olika styrningsinstrument (Henriksson et al. 2024; Grönholm 2022)? Lösningarna – liksom definitionen av problem – beror på kulturell och socioekonomisk kontext, lokala omständigheter, normer och kunskap. Detta innebär att miljöfrågor är samhällseliga och kulturella fenomen vilket gör en jämförande ansats, i synnerhet i en nordisk och Östersjöregionens kontext, särskilt intressant (se Henriksson et al. 2022).

Forskning i den samhällseliga dynamik som berör miljöfrågor är viktig grundforskning. Samtidigt producerar den kunskap som är applicerbar inom praktisk planering och politik.

Budskapet och den metodologiska ledstjärnan inom detta forskningsfält är att mänsklig kultur och natur alltid är sammanflätade. Forskning i den samhällseliga dynamik som berör miljöfrågor är viktig grundforskning. Samtidigt producerar den kunskap som är applicerbar inom praktisk planering och politik. Att skapa begreppsliga och metodologiska synvinklar för att förstå – och styra – den aktuella så kallade gröna omställningen är viktigt. De empiriska föremålen för den samhällsvetenskapliga miljöforskning som bedrivs vid Åbo Akademi idag kan därför vara vitt skilda. Vi har projekt som innefattar exempelvis Östersjöns miljöstyrning, urban klimatpolitik, boendepolitikens och klimatpolitikens integration, styrning av urban hållbarhet och energiomställning, utveckling av hållbara matförpackningslösningar. Fokuseringen är stark å ena sidan på flernivåstyrning och å andra sidan på lokala samhällen, på städer och kommuner.

AVSLUTNING

Den röda tråd som binder samman dessa till synes separata forskningstema är komplexiteten i olika hållbarhetsproblem och deras lösningar samt styrning av samhället mot en mera hållbar framtid. Framför allt krävs tvärvetenskapliga kunskaper och samarbeten mellan olika vetenskapsgrenar och samhällseliga aktörer. Med andra ord präglas den samhällsvetenskapliga miljöforskningen vid Åbo Akademi idag av betoning på tvärvetenskapligt samarbete. De flesta hållbarhetsproblemen är mångfacetterade och besvärliga och berör hela planeten.

De etablerade och specificerade disciplinerna kan därför inte erbjuda några enkla lösningar, utan såväl identifikationen av problemen, de bakomliggande orsakerna, definitionerna och lösningarna kräver en tvärvetenskaplig ansats. Miljön och den gröna omställningen blir ett gemensamt forskningsobjekt för naturvetare, samhällsvetare och humanister. För att greppa detta gemensamt måste vi utveckla tvärvetenskapliga begrepp och forskningsmetoder som en del av samhällsvetenskaplig miljöforskning.

LITTERATURFÖRTECKNING

- BLOMQUIST, E. M. (RED.)** (2001) Från teknik till etik. Miljöförståelse i universitetsperspektiv. Åbo Akademis förlag, Åbo.
- BONSDORFF, E., HAGMAN, P., JOAS, M., KURTÉN, T. & VIKSTRÖM, B. (RED.)** (2011) Konflikter i skärgårdsmiljön. Biologiska, etiska och samhällseliga perspektiv på Åbolands skärgård. ISBN 978-951-765-564-4, Åbo Akademi Press, Åbo.
- CAMERON, E.** (2016) Building Climate Justice: An Analysis of How the Nexus Between Climate Change and Human Rights Shapes Public Policy Agendas and Alternative. Åbo Akademi University, Åbo.
- CHRISTIANSEN, P. M. (RED.)** (2008) Governing the environment. Politics, policy, and organization in the Nordic countries. Nord 1996:5.
- DAHLSTRÖM, S.** (2023) Under ytan lurar lömska problem. *Inblick 2023*. https://issuu.com/stiftelsen-for-abo-akademi/docs/inblick_2023
- ECKERBERG, K. & JOAS, M.** (2004) Multi-level Environmental Governance: a concept under stress? *Local Environment* 9 (5) 405–412. DOI: [10.1080/1354983042000255315](https://doi.org/10.1080/1354983042000255315)
- EVANS, B., JOAS, M., SUNDBACK, S. & THEOBALD, K.** (2005) *Governing Sustainable Cities*. Earthscan, London. DOI: [10.4324/9781849771504](https://doi.org/10.4324/9781849771504)
- EVANS, B., JOAS, M., SUNDBACK, S. & THEOBALD, K.** (2006) Governing Local Sustainability. *Journal of Environmental Planning and Management* 49 (6) 849–867. DOI: [10.1080/09640560600946875](https://doi.org/10.1080/09640560600946875)
- GEISSEL, B. & JOAS, M. (RED.)** (2013) *Participatory Democratic Innovations in Europe: Improving the Quality of Democracy?* Barbara Budrich Verlag.
- GRÖNHOLM, B., JOAS, M. & NORDSTRÖM, M.** (2001) Success factors for Local Agenda 21 in the Baltic Sea region. Åbo Akademi, Åbo.
- GRÖNHOLM, S.** (2013) Climate Adaptation Governance in Finland – the case of the Helsinki Metropolitan Area. Working paper within the FAIR AD project.
- GRÖNHOLM, S.** (2020) *Governing the Baltic Sea: A Study of the Functionality of Contemporary Environmental Governance*. Åbo Akademi, Åbo.
- GRÖNHOLM, S.** (2022) Experimental governance and urban climate action – a mainstreaming paradox? *Current Research in Environmental Sustainability* 4. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.crsust.2022.100139>
- GÄNZLE, S., KERN, K. & TYNKKYNNEN, N.** (2023) Governing the Baltic Sea region at critical junctures (1991–2021): How do transnational network organizations cope external regional change? *Journal of Baltic Studies* 54 (3) 421–442.
- HENRIKSSON, L., LAHTINEN, V. & TYNKKYNNEN, N.** (2024) Kestävän asumisen ulottuvuudet: Tapaustutkimuksena Turun, Tampereen ja Oulun kaupungit. *Focus Localis* (accepted for publication).
- HENRIKSSON, L., PIKKALA, S., SANDBERG, S. & TYNKKYNNEN, N.** (2022) Pohjoismaiden välinen vertailu hallintotieteellisen tutkimuksen täydentäjänä. Ingår i: Jäntti, A., Kork, A.-A., Kurkela, K., Leponiemi, U., Paananen, H., Sinervo, L.-M. & Tuurnas, S. (red.) *Hallintotieteellinen tutkimus muutoksen kohteena ja tekijänä*. Vastapaino, Tampere.
- HERMANSON, A.-S.** (1999) Green Movements and Their Political Development in the Nordic

- Countries. Ingår i: Joas, M. & Hermanson, A-S. (red.) *The Nordic Environments. Comparing Political, Administrative, and Policy Aspects* 91 – 110. Ashgate, Aldershot.
- HERMANSON, A-S.** (2001) Politik och gröna partier i Norden. Ingår i: Blomqvist, E. M. (red.) *Från teknik till etik. Miljöförståelse i universitetsperspektiv* 105 – 114. Åbo Akademis förlag, Åbo.
- HERMANSON, A-S.** (2004) Dogmatism eller pragmatism – (gröna) partiers dilemma. Ingår i: Bengtsson, Å. & Grönlund, K. (red.) *Partier och ansvar* 260 – 278. SNS författningsprojekt, SNS förlag, Stockholm.
- HERMANSON, A-S.** (2006) Miljövärdens institutionalisering i Finland – idé, rörelse, administration. Åbo Akademis förlag, Åbo.
- HERMANSON, A-S.** (2018) Energy Security in a Multi-Level Governance Perspective. *Marine Policy* (special issue) 98, 301 – 308. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2018.09.025>
- HERMANSON, A-S. & JAHN, D.** (1998) The State of the Environment in West Europe. Ingår i: Jabbra, J. G. & Dwivedi, O. P. (red.) *Governmental Response to Environmental Challenge in Global Perspective* 95– 109. International Association of Schools and Institutes of Administration, Brussels.
- HERMANSON, A-S. & JOAS, M.** (1996) Finland. Ingår i: Christiansen, P.M. (red.) *Governing the Environment – Politics, Policy and Organization in the Nordic Countries* 105–180. Nordic Council of Ministers - Research Nord 1996:5, Copenhagen.
- HERMANSON, A-S., JOAS, M. & JOKELA, M.** (2017) Environmental Policies in the Baltic Sea Region. Ingår i: Werz, N. & Koschkar, M. (red.) *Mecklenburg-Vorpommern und der Ostseeraum* 54– 66. Universität Rostock, Rostocker Informationen zu Politik und Verwaltung.
- JETOO, S., TYNKKYNYNEN, N., JOAS, M., HELLSTRÖM, M., SJÖQVIST, C. & TÖRNROOS, A.** (2022) Climate change and the governance of the Baltic Sea environment: Challenges and a research agenda. *Journal of Baltic Studies* 53 (1) 65–84. <https://doi.org/10.1080/01629778.2021.1989472>
- JOAS, M.** (1997) Finland: from local to global politics. Ingår i: Andersen, M. S. & Liefferink, J.D. (red.) *European environmental policy: the pioneers* 119– 160. Manchester University Press, Manchester.
- JOAS, M.** (2001a) Miljöpolitik och ekologisk modernisering i Finland. Ingår i: Blomqvist, E. M. (red.) *Från teknik till etik. Miljöförståelse i universitetsperspektiv* 90–104. Åbo Akademis förlag, Åbo.
- JOAS, M.** (2001b) Reflexive modernisation of the environmental administration in Finland: Essays of institutional and policy change within the Finnish national and local environmental administration. Åbo Akademi University Press, Åbo.
- JOAS, M., EVANS, B. & THEOBALD, K.** (2005) Evaluating Governance for Local Sustainability: on-line tools for self-assessment, *Progress in Industrial Ecology - PIE*, 2 (3–4) (Double Special Issue: Sustainable Information Society) 440–452. DOI: [10.1504/PIE.2005.007819](https://doi.org/10.1504/PIE.2005.007819)
- JOAS, M. & GRÖNHOLM, B.** (2001) Local Level Sustainability Policies in the Baltic Sea Area – Local Agenda 21 within the Union of the Baltic Cities Network, *Ambio* 30 (4–5) 315–319. DOI: [10.1579/0044-7447-30.4.315](https://doi.org/10.1579/0044-7447-30.4.315)
- JOAS, M. & GRÖNHOLM, B.** (2004) A Comparative Perspective on Self-Assessment of Local Agenda 21 in European Cities, *Boreal Environmental Research* 9, 499–507.
- JOAS, M. & HERMANSON, A-S. (RED.)** (1999) *The Nordic Environments. Comparing Political, Administrative, and Policy Aspects.* Ashgate, Aldershot.
- JOAS, M., JAHN, D. & KERN, K. (RED.)** (2008) *Governing a Common Sea: Environmental Policies in the Baltic Sea Region.* Earthscan, London.
- JOAS, M., KERN, K. & SANDBERG, S.** (2007) Actors and Arenas in Hybrid Networks – Implications for Environmental Policymaking in the Baltic Sea Region, *Ambio*, Special Issue 2–3, 237–242.
- JOAS, M., RINGBOM, H. & TYNKKYNYNEN, N.** (2022) The Baltic Sea and global environmental change: Best-in-class governance? Ingår i: Harris, P. (red.) *Routledge Handbook of Marine Governance and Global Environmental Change.* Routledge 195–205.
- JOAS, M. & TYNKKYNYNEN, N.** (2018) Samhällsvetenskaperna i havsforskningen. *Skärgård* 41 (3): 48–49.
- JOAS, M., THEOBALD, K., GARZILLO, C., KUHN, S. & MCGUINNESS, D. (RED.)** (2014) *Informed Cities Making Research Work for Local Sustainability.* Routledge/ Earthscan. DOI: [10.4324/9781315882666](https://doi.org/10.4324/9781315882666)
- KETTUNEN, A.** (1998) Kunnat ja ympäristökonfliktit. Suomen kuntaliitto, Helsinki / Åbo Akademi, Åbo.
- RINGBOM, H. (RED.)** (2018) *Regulatory Gaps in the Baltic Sea Governance.* Springer. DOI: [10.1007/978-3-319-75070-5_10](https://doi.org/10.1007/978-3-319-75070-5_10)
- RINGBOM, H. & JOAS, M.** (2018) Concluding article: The changing regulatory landscape of the Baltic Sea – An analysis. *Marine Policy*, 98 (special issue) 317–324. DOI: [10.1016/j.marpol.2018.09.017](https://doi.org/10.1016/j.marpol.2018.09.017)
- RINGBOM, H., HELLSTRÖM, M., PANSCH-HATTICH, C., TYNKKYNYNEN, N. & TÖRNROOS, A.** (2023) Anatomy of complex marine problems: A case study on archipelagic aquaculture. Ingår i: Jetoo, S., Kouri, J., Laine, S., Tynkkynen, N. & Törnroos, A. (red.) *Understanding marine changes: Environmental knowledge and methods of research* 106–135. Edward Elgar, Cheltenham.
- SONCK-RAUTIO, K., BOR, S., TYNKKYNYNEN, N., ÅKERMAN, M. & VARHO, V.** (2022) Power and responsibility in transition to sustainable food packaging. Ingår i: Pál, V. & Dunmads, I. (red.) *Social and Cultural Aspects of Circular Economy* 102–118. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003255246-7>
- TYNKKYNYNEN, N., JETOO, S., KOURI, J., LAINE, S. & TÖRNROOS, A.** (2023a) Introduction: Towards holistic knowledge of marine environmental changes. Ingår i: Jetoo, S., Kouri, J., Laine, S., Tynkkynen, N. & Törnroos, A. (red.) *Understanding marine changes: Environmental knowledge and methods of research* 1–20. Edward Elgar, Cheltenham.
- TYNKKYNYNEN, N., KOURI, J., LAINE, S., LATVA, O., RÄSÄNEN, T. & SONCK-RAUTIO, K.** (2023b) Environmental heritage: Experience-based knowledge, agency and sustainability. Ingår i: Jetoo, S., Kouri, J., Laine, S., Tynkkynen, N. & Törnroos, A. (red.) *Understanding marine changes: Environmental knowledge and methods of research* 67–85. Edward Elgar, Cheltenham.